

3. Solidaritat

“EL TEMPS

26 d'abril de 1993

La ultradreta torna a matar

*El passat dimarts 13 d'abril les autoritats i el poble de Burjassot (l'Horta Nord) tornaven a visitar en silenci el cementiri de la localitat. Encara hi eren algunes de les corones que havien estat enviades amb motiu de la mort del poeta Vicent Andrés Estellés. Justament a l'altra banda del nínxol on reposen les despulles de l'escriptor, centenars de persones es van reunir per acomiadar per sempre el jove Guillem Agulló...
Jordi Sebastià”*

Es fa el silenci. Les cançons, les consignes, els crits i les rialles joves que omplen la plaça de bous sota l'advocació de l'Alt Rei en Jaume i no contra ningú, sinó a favor del país, de la llengua, de la convivència, s'han convertit en respecte i en el dolor pel record de Guillem. I la vostra veu, Carme, Guillem, veu adolorida de pares, però veu clara i contundent denuncia sense odi, amb un gest d'amor cap al fill, cap al país, cap a la convivència, cap als joves que ara callen i escolten, alguns ploren, altres premen les dents, tots, tots recorden Guillem, el conegut que potser no van conèixer, l'amic que potser no van arribar a estimar, el company amb qui haurien volgut compartir consignes, les cançons, les rialles i els crits a la plaça de bous, sota l'advocació de l'Alt Rei en Jaume, Guillem, mort ara fa dos anys a Montanejos, a mans de la barbàrie neonazi. I la veu feble de la mare esdevé oracle, esdevé clam, esdevé un riu d'amor que omple la plaça de bous, la ciutat, el país:

“Si el que volien aconseguir assassinant Guillem era aturar un moviment creixent de solidaritat, antifeixista, antiracista i amb consciència nacional d'aquest país, no ho han aconseguit i per molts Guillem que assassinem no ho aconseguiran mai. Perquè nosaltres venim d'una consciència molt antiga i per molts rebrotos feixistes que ens retrotrauen al passat immediat de l'època franquista, ací estarem nosaltres per plantar-los cara.”

Les paraules, Carme, les paraules,

Guillem, us retornen a aquella matinalada d'abril, ara fa dos anys, al càmping de la Malva-rosa de Corint quan va saber que a Montanejos un ganivet automàtic de guardes marrons us havia separat brutalment del vostre fill. Per això la veu es trenca una mica amb aquella tremolor que et va impedir, Guillem, pujar al dipòsit de l'hospital Gran Via de Castelló, per identificar el cos del fill, “mort en una baralla entre amics”, segons que et va dir el guàrdia civil que feia l'atestat, “açò sol passar, fins i tot entre membres del mateix Cos”, va afegir, com si amb aquelles paraules volgués alleujar la sensació de buit, l'astorament que us immobilitzava, el dolor punyent que sentíeu, tu i Carme, aquella matinada d'abril que evoqueu a la plaça de bous, enmig del silenci que és respecte i dolor per l'assassinat de Guillem, ara fa dos anys a Montanejos.

“Els es mouen per l'odi i la venjança, nosaltres perquè estimem la vida i estimem la terra, per això el futur és nostre i està en mans de la gent progressista, en mans de la joventut, que és el millor que ens ha pogut passar de fa molt anys.”

I per a vosaltres, Carme i Guillem, aquella matinada d'abril, va començar a rodar la sinya. L'empenyien, d'una banda, obscurs interessos que volien fer creure a la societat que Pedro i Gerardo eren les víctimes; Guillem, l'agressor, i la mort, un accident involuntari, provocat per l'alcohol, la rivalitat entre bandes violentes, la irreflexió d'uns joves enfrontats aneu a saber per quines causes absurdes. De l'altra banda, clares raons de solidaritat i d'amistat que cidminen avui, a la plaça de bous, dos anys després de la mort de Guillem, sota l'advocació de l'Alt Rei en Jaume, no contra ningú, sinó a favor del país, de la llengua, de la convivència:

“Per a nosaltres ser valencià significa lluitar per la sobirania del nostre poble, defensar els interessos dels treballadors i les treballadores, rebre els immigrants i integrar-los en la societat, perquè són valencians tots aquells que viuen i treballen al País Valencià. Perquè som solidaris, amants de la llibertat i de la tolerància, i tot açò no té res a veure amb els discursos paranoics de “los defensores de la patria” perquè si patriotes són ells, també ho som nosaltres, perquè estimem la

nostra terra i som solidaris no sols amb la resta de pobles de l'estat plurinacional que desitgem, sinó també amb la resta de pobles del món...”

Primer va ser l'actitud dels investigadors del crim, la de les autoritats civils, la dels advocats de la defensa, atats, sostinguts, amplificats pel periòdic reaccionari de la ciutat de València que acusava Guillem de violent, que inventava antecedents de violència que assegurava, a través de la ploma de la directora, que “cadascú enterri els seus morts”. I encara, la nova mort de Guillem, al camp de futbol de l'Albacete, assassinat un cop més per l'odi d'una pancarta dels Yomus, l'extrema dreta camuflada d'afecció futbolística, amb l'insult contra la intel·ligència (“Guillem, jò-dete”) que retornaria, agre, a les parets de l'estadi de Mestalla. I el nou assassinat de les pintades del col·lectiu Vinatea que insulta els carrers de la ciutat justificant la mort de Guillem “per catalanista”. I, sobretot, les pressions, les amenaces, el telèfon controlat... Un malson, Carme i Guillem, que enfronteu amb el valor de la convicció amb l'amor cap al fill assassinat que et van fer escriure, Carme, aquella carta titulada “Contra la por”:

“Estos dies, per desgràcia, els vostres fills han fet abundants manifestacions contra el feixisme i el racisme, i molts d'ells ho han fet d'amagat perquè vosaltres no els hi heu donat permís. Us comprenc, teniu por. I feu bé de tindre'n perquè els llops estan ací, a l'aguait; si no vegeu el que li han fet al meu fill. Si teniu por, que no hi vagen, però aneu vosaltres. Demostreu-los com de solidaris sou, que val la pena lluitar per una societat lliure i democràtica. Feu que se senten orgullosos de vosaltres, dels seus pares. Hi ha res de més bonic?”

”Si callem, els llops creixen. No deixem que es facen tan grans que no puguem aturar-los. Denunciem totes les agressions que puguem patir, sense por. Quan alguna cosa d'estes us passe, ja veureu que no esteu sols. Cal parar-los, que vegem que som molts els qui defensem el futur dels nostres fills. Què sàpien que mai més abaixarem la guàrdia.”

Després va començar la solidaritat. Entre els amics de Burjassot, al cementiri, quan va arribar el fèretre de Castelló i entre llàgrimes i tensió,

l'embolcallaren amb dues senyeres, o a l'ajuntament, del qual havies estat regidor nacionalista i d'esquerres, Guillem, abans de la mort del teu fill. La senyera sense blau, amb un crespó negre i l'acord del consistori per presentar-se com a acusació. I després, a poc a poc, les manifestacions: Burjassot

("Guillem, nosaltres no t'oblidem") València ("Guillem, prou d'hipocresia") i un reguitzell imparable... I els telegrams, les adhesions, el moviment escolar, el Tirant de rock, malmès per la pluja, però que no va poder aturar el moviment solidari, com no el va aturar ni la por, ni les amenaces, ni els

nous brots de violència... La solidaritat dels més joves, la solidaritat dels companys, la solidaritat dels grups polítics, UPV, CC OO, Maulets, tots disposats a desemmascarar la trama que una matinada d'abril de fa dos anys, Carme, Guillem, us va colpejar al besó mateix de la vida. I tota aquesta so-

lidaritat us mou a escriure una carta titulada "A tots, moltes gràcies".

"Quan ja fa més de dos mesos que ens l'assassinaren, ens sembla que ha arribat l'hora de donar les gràcies a tots els qui ens han comunicat paraules de consol i solidaritat, bé directament a casa, com les universitats, els ajuntaments, els instituts i els particulars, bé per mitjà de la premsa."

"Gràcies, *Levante EMV*, *Cartelera Túrria* i *El Temps* per les vostres columnes i els vostres reportatges dedicats a Guillem (...)"

"En les hores més tristes, quan el dolor i els dubtes ens esgarren, esteu vosaltres ací dient-nos: 'no esteu sols, som els quiensem igual, els equivocats són ells'; no sabeu quanta força i quant de bé ens han fet les vostres paraules."

"Gràcies també als qui no haveu dit res respectant el nostre dolor o senzillament perquè no teníeu paraules per expressar el que sentíeu, però sabem que des del vostre silenci heu plorat amb nosaltres la mort de Guillem. Gràcies de tot cor."

"A l'últim hem de donar les gràcies més sinceres i al mateix temps més amargues a la vida per haver-nos deixat estimar durant divuit anys el nostre fill. Guillem, fill, no t'oblidem. La lluita continua."

Guillem Agulló i Lázaro,
Carme Salvador i Roig

Fragment del llibre
La mort de Guillem
de Jaume Fuster
València-Barcelona-Biniali,
octubre de 1994-octubre de 1995